

Ritoók Magda

ELTE PPK

Pszichológiai Intézet

A tehetségfejlődés és a pályafejlődés összefüggései

Kutatás célja

- A pályájukon kimagasló és átlagos teljesítményt nyújtó személyek pályafejlődésének összehasonlító vizsgálata.
- Az ifjúkori képesség és személyiségjellemzők prediktív szerepének vizsgálata a tehetség- és pályafejlődésben.

Mintaválasztás

- 318 fős követéses vizsgálatból
- 30-30 kimagasló és átlagos teljesítményt nyújtó személy kiválasztása, akik
 - 14-17 éves koruk közt vettek részt pályaválasztási tanácsadáson
 - 1942-1963 között születtek
 - felsőfokú végzettséggel rendelkeznek.

A minta bemutatása

- Átlagéletkor 2012-ben 62,3 év (sd=5,0)
min=49 év, max=70 év
- Nemek aránya: Férfi=52%, Nő=48%
- Családi állapot:
 - Nőtlen/hajadon: 8,3%
 - Házas: 68,3%
 - Elvált: 23,4%

A kimagasló teljesítmény kritériumai a vizsgálatban

- Új alkotás létrehozása műszaki, művészi vagy tudományos területen.
- Társadalmilag elismert siker.
- A pálya hagyományos kereteinek „átírása”.

Mi jósolja be a kimagasló teljesítményt?

Pályaválasztáskor felvett

- teljesítmény és
- személyiség tesztek
- kérdőívek, egyéb vizsgálatok
 - Pályamotiváció, elköteleződés
 - Pályával kapcsolatos jövőkép
 - Korai alkotó tevékenység

Teljesítmény tesztek

	Kimagasló	Átlagos	Szig. *p<0,0
RAVEN hiba átlag (sd)	7,7 (3,9)	11,3 (4,4)	5 S*
RAVEN idő (30 sec vagy kevesebb)	33,3	52,6	NS
KEVÉSZ-NAGY pontszám átlag (sd)	181,8 (44,8)	153,1 (49,5)	S* NS
FOGALOM CSOPORTOSÍTÁS	95,2 (5,4)	90,9 (16,3)	
<i>Konkrét</i> pontszám átlag (sd)	14,5 (5,3)	11,3 (6,0)	NS
<i>Absztrakt</i> pontszám átlag (sd)	11,6 (5,5)	9,8 (4,8)	NS
SZÁMSOR pontszám átlag (sd)	36,3 (5,5)	31,1 (9,4)	S*
VERBÁLIS EMLÉKEZET			
pontszám átlag (sd)	14,7 (5,0)	13,3 (2,7)	NS

Személyiség tesztek

Rajzvizsgálatok:

- A különleges, eredeti megoldások minden kimagasló teljesítményű személy munkájában megjelentek.
- Az átlagos teljesítményű személyek rajzai nem mutatták ezeket a jegyeket.

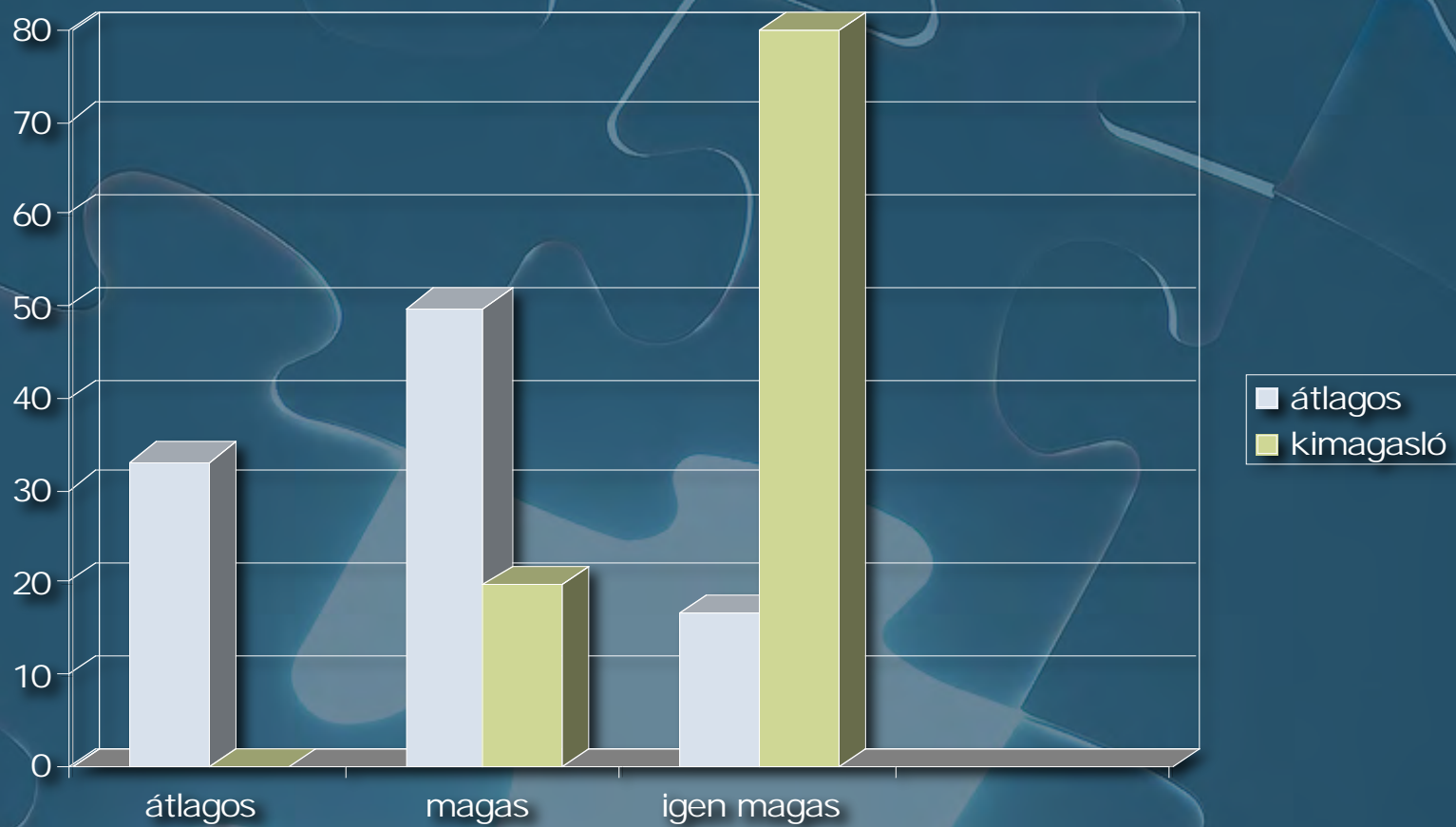

A diagnosztikai minőség faktorai

	Kimagasló	Átlagos	Szig. ***p=0,000
Szocializáltság Átlag (sd)	4,4 (0,5)	3,6 (0,7)	S***
Általános kéességek Átlag (sd)	4,2 (0,4)	3,5 (0,5)	S***
Alkalmassági jellemzők Átlag (sd)	4,5 (0,3)	3,8 (0,6)	S***

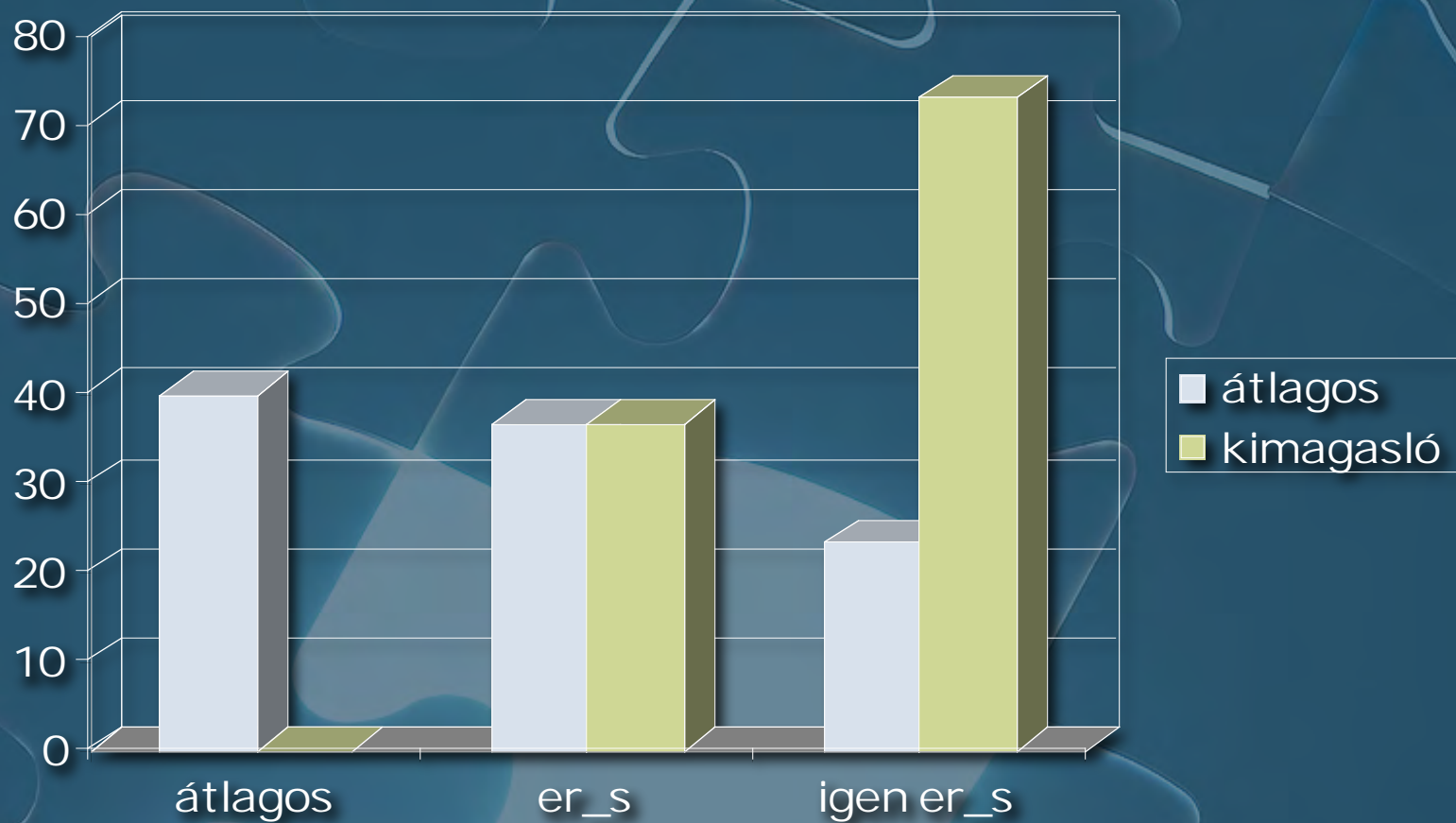

Pályamotiváció

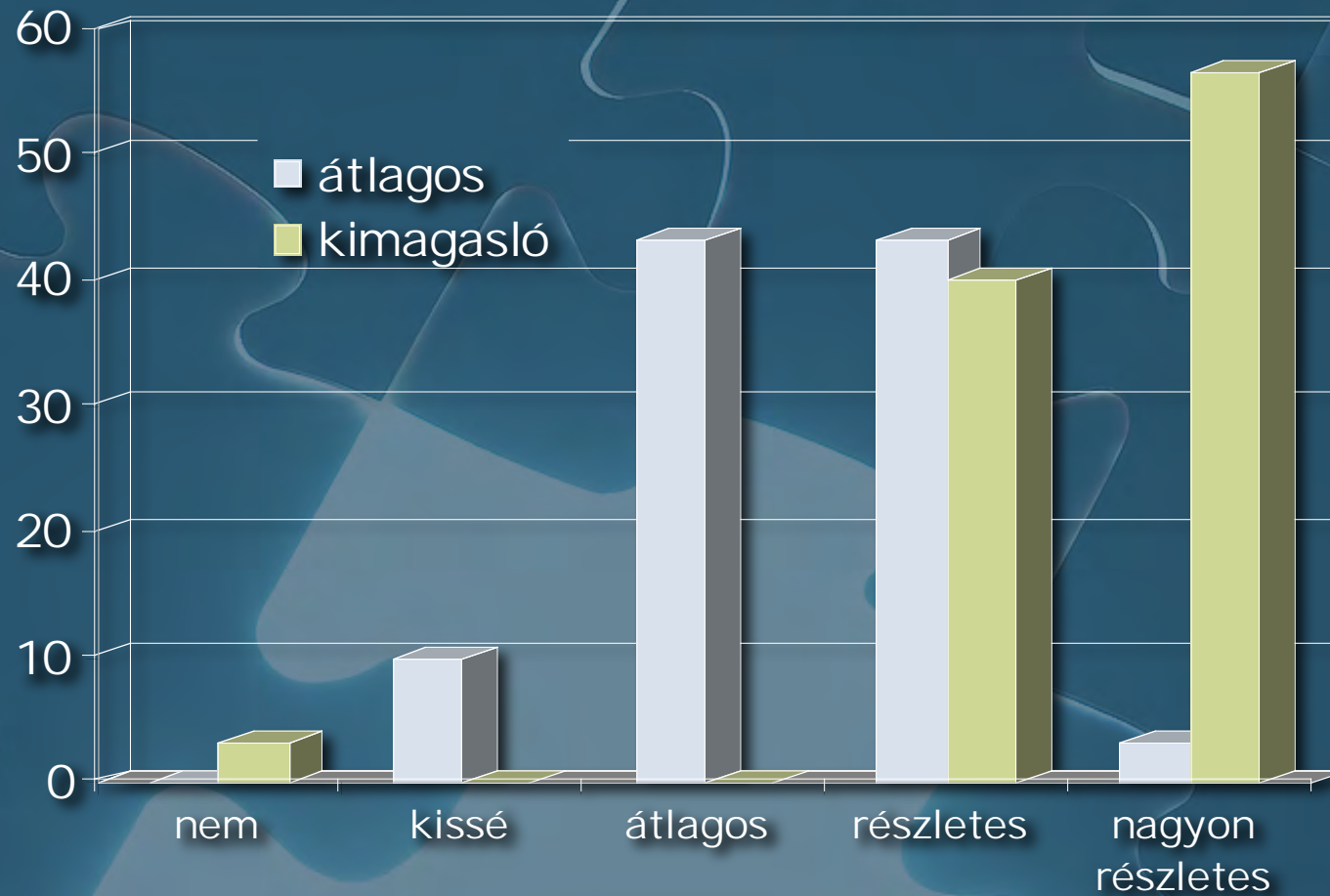

Pálya elköteleződés

A pályával kapcsolatos jövőkép kidolgozottsága

Korai alkotó tevékenység

- a kimagasló teljesítményűek 67 %-ára,
- az átlagos teljesítményűek 46 %-ára jellemző. (NS)

Jelzőrendszer

- Raven
- Révész-Nagy
- Számsor
- Rajz-eredetiség
- Szocializáltság
- Általános képességek
- Alkalmassági jellemzők
- Pályamotiváció és elköteleződés
- Pályakép kidolgozottsága

Összegzés

- A tehetségfejlődés és a pályafejlődés az egész életút során kölcsönhatásban van.
- A pálya keresése és megtalálása facilitálja a tehetségfejlődést.
- A választás megnevezése segít a tehetségterület tudatosításában.
- A tehetségesek kreativitása a pálya alakulásának újabb és újabb továbbfejlődési programját inspirálja.